

การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์

บุญครอง เรืองแสน*

คะนอง พิณ**

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นด้านการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก แนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ควรมีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดูแลและเป็นที่ปรึกษากองทุนหมู่บ้าน มีการสร้างโครงสร้างการบริหารงานกองทุนที่ชัดเจนและมีการประสานงานกันระหว่างกรรมการกองทุนอย่างสม่ำเสมอจะช่วยดูแลและช่วยแก้ไขปัญหา เช่น การทวงเงินสมาชิกที่ไม่ชำระเงินคืน ถ้ากรรมการกองทุนมีหนังสือเตือนแล้ว ยังไม่ยอมชำระเงิน นายอำเภอก็จะไปช่วยแก้ปัญหา ด้านการวางแผน พบว่า นโยบายกองทุนหมู่บ้าน เป็นนโยบายที่รัฐบาลต้องการช่วยเหลือประชาชนผู้ยากจนอย่างแท้จริง และคิดว่าสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจระดับรากหญ้าได้ บุคลากรที่รับผิดชอบในการดำเนินงาน จะเป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้านซึ่งชุมชนเลือกกันเอง กรรมการกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอ มีความสามารถ ตั้งใจทำงาน เหนียวแน่นมีความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์และเลขทำงานที่กองทุนนี้สามารถดำเนินการได้ดี ด้านการจัดองค์กร พบว่า การพิจารณารับสมัคร การพิจารณาการกู้ยืม การชำระเงินคืน การทำบัญชีและการตรวจสอบเงินกองทุน รวมถึงการประชาสัมพันธ์ พบว่า กรรมการกองทุน ทราบกระบวนการดำเนินการเป็นอย่างดีแล้ว แต่ทางอำเภอจะจัดอบรมพัฒนากรรมการกองทุนอยู่เสมอ ในเรื่องการบริหารการเงิน การจัดทำบัญชีที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ด้านการอำนวยการ พบว่า ชาวบ้านมักจะใช้เงินผิดประเภท ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์

* นิติปรัชญาโท, สาขาวิชา นโยบายสาธารณะ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

** อาจารย์, วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, อาจารย์ที่ปรึกษา

ที่ขอกู้เงิน ในกรณีการช่วยสร้างงาน สร้างอาชีพ จึงยังไม่ชัดเจน อาจเนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่มีความรู้ไม่เพียงพอ วิธีแก้ไขคือขณะนี้ได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปช่วยฝึกอบรมอาชีพให้ชาวบ้านเพิ่มเติมแล้ว ด้านการควบคุม พบว่า การพิจารณาสมาชิก เป็นไปตามข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน ผู้สมัครเป็นสมาชิกต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนครบ 1 ปี แต่ถ้าเป็นสมาชิกแล้วลาออก จะมาสมัครสมาชิกใหม่ก็ต้องลาออกไปแล้วครบ 2 ปี ข้อบังคับนี้จะอ่านให้สมาชิกฟังทุกข้อการพิจารณาการกู้ยืม กรรมการกองทุนจะพิจารณาการกู้ยืมเงิน โดยจะพิจารณาวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม และจะให้ความเป็นธรรม เพราะกรรมการกองทุนรู้จักสมาชิกทุกคนดี เนื่องจากชุมชนนี้ไม่ใช่ชุมชนอุตสาหกรรม ดังนั้นจะอยู่กันแบบญาติพี่น้องจะพยายามช่วยเหลือให้สร้างอาชีพการหาระเงินคืน กำหนดให้ชำระเงินคืน โดยคณะกรรมการกองทุน จะกำหนดระยะเวลาคืนเงินตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้เงิน ถ้ากู้เพื่อไปทำการค้าขายจะกำหนดให้ชำระทุกเดือน เพราะมีเงินหมุนเวียน

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ/ การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน/ จังหวัดกาฬสินธุ์

Management of the Village Fund in Khammuang District Kalasin Province

Boonklong Ruangsaen^{*}

Kanong Pilun^{**}

Abstract

This study aimed 1) examine the participant's attitude on the village fund management in Khammuang District, Kalasain province; and 2) seek the useful suggestions on the village fund management. The data is collected using questionnaire provided to 400 villagers, as the sample group, who are the fund members in the target area. Descriptive statistics namely frequency, percentage, mean, and standard deviation were used to analysis the data". The finding was affirmed that the member's overall attitude is rated with high score. In terms of the direction on the fund management, the participants suggested that there should be the staffs specially assigns to be a responsible person and consultant for the fund management working under a specific management scheme. Additionally, the cooperation amidst the fund committees should be constantly encouraged

^{*} M.P.A Student Master of Public Policy, College of Politics and Governance, Mahasarakham University

^{**} Lecturer at College of Politics and Governance, Mahasarakham University

to work mutually in monitoring and solving possible problems e.g. follow-up on the member with outstanding debt – if a notice has been given to and ignored by an indebted member, a chief district officer will join to solve the problem. For planning, the village fund policy is basically determined by the government with an aim to support the villagers, especially the poor. The participants believe that the fund can push forward the local economic system. Meanwhile, the responsible staffs are the fund committees that have been voted amongst the villagers. These committees are skillful and intended to do their jobs. In particular, the financial staffs are knowledgeable in economics and used to deal with the fund so they can definitely manage it effectively. In term of the organizational management, the participants believe that the fund committees know how to effectively work on the member recruitment, consideration on providing the loan, payback, accounting and fund checking, and the promotion. Still, the district officers keep providing several training programs to improve the committee's working skill especially in financial management and accounting. For the services, the participants commonly spend the fund in the wrong way and cannot succeed their purposes. Thus, the employment creation has not been clearly a success, which could be resulted from that fact that most of the villagers are low educated. To solve this, the district officers should provide them with extra courses to develop their professional skill. For controlling procedure, the member recruitment has been done following the village fund regulation. That is, an applicant should have been living in the villager for 1 year and for those who quitted, they should have been left for 2 years before they can apply again. This regulation will be read clearly item by item to the members and before the fund will be provided, the committees will equally consider the member's purpose on using the money. This consideration has been fairly done since the committees know all members and their backgrounds. Hence, they live like relatives and support one another to create their employment. In addition, period of payback will be scheduled by the fund committees depending on the member's purposes – in case of product seller, the payback should be done monthly since they can daily earn money.

Keywords: Management/Village Fund Management/ Kalasin Province

บทนำ

จากอดีตประเทศไทยประสบปัญหาความยากจนมาตลอด ซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังที่สำคัญของการพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องรีบแก้ไขปัญหาโดยเร่งด่วน ทั้งนี้เพราะประสบการณ์ในอดีตการพัฒนาประเทศมุ่งเน้นแต่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเศรษฐกิจเป็นส่วนใหญ่ทำให้เกิดช่องว่างความยากจนมากขึ้น ทำให้เกิดความอ่อนแอในสังคมเป็นเหตุให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย ความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง คือการไม่มีทุนและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน

ในปี พ.ศ. 2544 รัฐบาลมีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาคความยากจน โดยได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจ อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

“กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง” เป็นโครงการที่รัฐบาลได้จัดสรรเงินให้แก่หมู่บ้านๆ ละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองหรือเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนเพื่อสร้างอาชีพ อาชีพเสริม สร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือน ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนเพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจรากหญ้าของประเทศ ซึ่งเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง คือ กองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง เมื่อเริ่มก่อตั้งจะได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ หมู่บ้านและชุมชนเมืองละประมาณ 1 ล้านบาท เพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองบริหารจัดการกันเอง ภายใต้ปรัชญา ดังนี้

1. เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนของท้องถิ่น
2. ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง
3. เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน
4. เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชนและประชาสังคม
5. กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

โดยมีวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนี้

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน และชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพ สวัสดิการที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน
2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง
3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. กระตุ้นเศรษฐกิจ ในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การดำเนินงานตามนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 จนถึงปัจจุบัน ได้ดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ การสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืน ตลอดจนการยกระดับพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การเป็นสถาบันการเงินชุมชน ทั้งนี้ เพื่อให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นศูนย์กลางการบริหารจัดการกองทุน การพัฒนาอาชีพ ระบบสวัสดิภาพ และสวัสดิการให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชน โดยใช้กลไกความร่วมมือจากหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อน ได้แก่ คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด/อำเภอ สถาบันการเงิน สถาบันการศึกษา และเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทุกระดับ (หลักการพัฒนากองทุนเป็นสถาบันการเงินชุมชน, สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

กองทุนหมู่บ้านได้ก่อตั้งขึ้นมาตามนโยบายแก้ไขปัญหาความยากจนของรัฐบาลและดำเนินงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 จนถึงปัจจุบันนับเป็นเวลากว่า 13 ปี บางช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลมีแนวคิดที่จะยกเลิกนโยบายกองทุนหมู่บ้านแต่ด้วยความสำเร็จและเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านจึงส่งผลให้กองทุนหมู่บ้านสามารถดำเนินงานมาได้จนถึงปัจจุบันโดยปัจจุบันมีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจำนวน 79,255 กองทุนแยกย่อยเป็นกองทุนหมู่บ้าน 74,989 กองทุนกองทุนชุมชนเมือง 3,528 กองทุนและกองทุนชุมชนทหาร 738 กองทุนรวมแล้วมีจำนวนเงินที่ชาวรากหญ้า

บริหารจัดการกันเองประมาณ 8 หมื่นล้านบาทมีดอกผลออกเฉลี่ยขึ้นมากกว่า 3 หมื่นล้านบาท เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของการบริหารจัดการที่ประสบความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านโดยประชาชนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านที่ต้องการให้กองทุนหมู่บ้านเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและการบริหารจัดการเงินทุนของตนเองเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศและเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

รัฐบาลโดยการนำของฯพลฯนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีได้สานต่อนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2554 ในการกำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินระยะเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรกในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งเงินทุนสนับสนุนสินเชื่อรายย่อยโดยเฉพาะสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพให้แก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อยรวมถึงเพิ่มสวัสดิการของรัฐเพื่อดูแลสังคมในชุมชนจัดหาแหล่งทุนให้แก่ผู้ประกอบการและประชาชนโดยเพิ่มเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอีกแห่งละ 1 ล้านบาทคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (กทบ.) ในคราวประชุมครั้งที่ 2/2554 เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2554 โดยรองนายกรัฐมนตรี (นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง) ในฐานะประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติได้เห็นชอบให้ดำเนินโครงการเพิ่มทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระยะที่ 3

จะเห็นได้ว่านโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เป็นนโยบายกระจายอำนาจที่เป็นรูปธรรมนโยบายหนึ่งของเกือบทุกรัฐบาลเพื่อต่อสู้กับปัญหาความยากจนของประชาชนส่วนใหญ่ที่กำลังเผชิญอยู่ แนวคิดนี้เป็นกระบวนการเสริมสร้างการพึ่งพาตนเองของประชาชนในระดับฐานรากของประเทศ (กัมปนาท, 2558 , น.268-282)

อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่ได้รับนโยบายของรัฐบาลที่ให้โอกาสประชาชนเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพและสร้างรายได้อย่างทั่วถึงมีทั้งหมด 71 หมู่บ้านมีการจัดตั้งกองทุนกู้ยืมตั้งแต่ปี 2544 ตามนโยบายของรัฐบาล และได้รับเงินทุนหมุนเวียนจากการจัดสรรของรัฐบาลกองทุนละ 1,000,000 (หนึ่งล้านบาท) นำมาบริหารจัดการภายในหมู่บ้าน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนซึ่งเป็นรากฐานของประเทศมีความเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้ทุกหมู่บ้านในเขตอำเภอคำม่วงได้ปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกา จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) โดยมีวัตถุประสงค์ตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของรัฐบาลการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่ายตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและบรรเทาความจำเป็นเร่งด่วน ปัจจุบันรัฐบาลยังได้จัดสรรเงินเพิ่มให้กองทุนหมู่บ้านอีกหมู่บ้านละ 1,000,000 (หนึ่งล้านบาท)

อย่างไรก็ตามในหลายพื้นที่พบว่ายังมีปัญหาในการดำเนินงานอยู่จึงทำให้กองทุนไม่ประสบผลสำเร็จไม่ว่าจะเป็นขาดการมีส่วนร่วมของสมาชิกการไม่มีวินัยในการชำระเงินให้ตรงตามเวลาและนำเงินไปใช้ประกอบอาชีพไม่ตรงตามที่ได้แจ้งไว้ทำให้เกิดปัญหาในการชำระเงินคืนในภายหลังขาดการสื่อสารประชุมชี้แจงกับสมาชิกทำให้สมาชิกยังไม่ค่อยรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของเงินทุนสมาชิกเข้าใจว่าเป็นเงินของรัฐบาลหากไม่มีเงินจ่ายก็ให้จ่ายเฉพาะดอกเบี้ยก่อนหรือหากเงินหมดทางรัฐจะเอามาให้ใหม่อีกซึ่งเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องรวมถึงคณะกรรมการบางรายไม่มีความรู้ความสามารถไม่มีความซื่อสัตย์เกิดการยกยอกทรัพย์ไปใช้ส่วนตัวทำให้เกิดมีปัญหการฟ้องร้องเมื่อไม่ชำระหนี้คั้นคังนั้นผู้ศึกษาในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบงานด้านพัฒนาชุมชน การพัฒนากลุ่มองค์กรและแก้ไขปัญหาความยากจน สร้างงานสร้างอาชีพในชุมชน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอลำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์อันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่นสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมเสริมสร้างกระบวนการให้พึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนและเพิ่มขีดความสามารถในการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน เพื่อจะได้ทราบข้อเท็จจริง ทั้งนี้ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการนำไปแก้ไขปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้เกิดประสิทธิภาพมีการพัฒนาในทางที่ถูกที่เหมาะสม เพื่อความผาสุกของประชาชนและความเจริญของหมู่บ้านต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นด้านการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอลำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอลำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์

ขอบเขตของการศึกษา

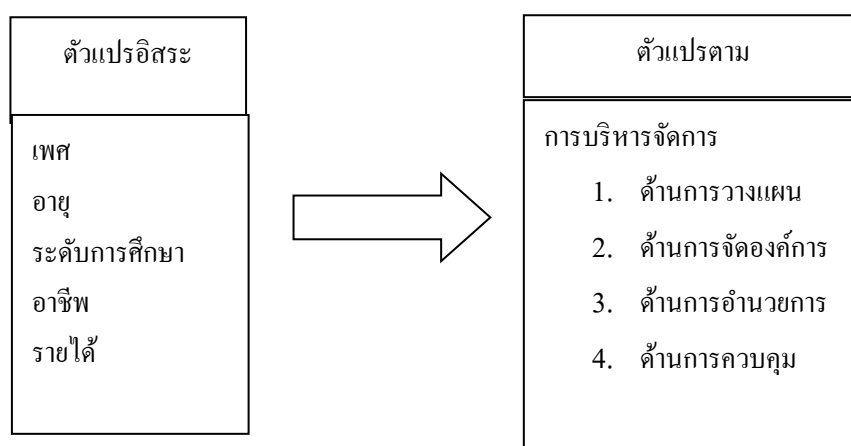
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากรได้แก่สมาชิกกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอลำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งหมด 71 หมู่บ้านจำนวน 8,709 คน (สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอ ลำม่วง. 2557: 9)
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่สมาชิกกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอลำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 400 คน ซึ่งได้มาโดย สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane. 1973: 727)

$$\text{จากสูตร } n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ n แทน จำนวนตัวอย่าง หรือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N แทน จำนวนของประชากรทั้งหมด
 e แทน ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้สำหรับการศึกษาค้างนี้
 ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติที่ .05

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาค้างนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการศึกษาทฤษฎี แนวคิด และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบไปด้วย คำถามปลายปิด (Close-end Question) และคำถามปลายเปิด (Open-end Question) โดยข้อคำถามได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likerts, 1976) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์

ผลการศึกษา

การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอลำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์

จากการศึกษาพบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอลำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.142$, $SD = 0.843$) โดยเรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1. ด้านการอำนวยความสะดวก 2. ด้านการอำนวยความสะดวก 3. ด้านการวางแผน ตามลำดับ

ด้านการวางแผน

สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอลำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการวางแผนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.090$, $SD = 0.819$) โดยเรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1. มีแผนเกี่ยวกับการขอกู้ยืมและสงคิน เงินกองทุนที่ชัดเจน 2. มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีเพื่อปรับปรุงระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 3. มีแผนการจัดประชุมคณะกรรมการและสมาชิกที่ชัดเจน ตามลำดับ

ด้านการอำนวยความสะดวก

สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอลำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการอำนวยความสะดวกส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.244$, $SD = 0.837$) โดยเรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1. คณะกรรมการให้ความเอาใจใส่และให้ความสะดวกแก่สมาชิกอย่างทั่วถึง 2. มีการแจ้งผลการอนุมัติเงินกู้รวดเร็วตามระยะเวลาที่กำหนด 3. คณะกรรมการให้ความเอาใจใส่และให้ความสะดวกแก่สมาชิกอย่างทั่วถึง ตามลำดับ

ด้านการควบคุม

สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอลำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการควบคุมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.232$, $SD = 0.816$) โดยเรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1. การจัดทำรายงานสถานะการเงินให้อำเภอทราบทุกปี 2. การติดตามการใช้คินเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยจากสมาชิกตามกำหนด 3. มีการควบคุมจำนวนเงินกู้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ตามลำดับ

**ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอลำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์
สามารถสรุปได้ดังนี้**

ผู้ศึกษาได้จัดทำเครื่องมือเป็นคำถามลักษณะปลายเปิดที่เตรียมไว้ล่วงหน้าเพื่อสัมภาษณ์
คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในพื้นที่อำเภอลำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ กรรมการกองทุนหมู่บ้าน และ
สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน สรุปได้ดังนี้

ด้านการวางแผน

1. ด้านนโยบาย เห็นว่านโยบายกองทุนหมู่บ้านเป็นนโยบายที่รัฐบาล ที่ต้องการ
ช่วยเหลือประชาชนผู้ยากจนอย่างแท้จริง และคิดว่าสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจระดับรากหญ้าได้
2. ด้านบุคลากร บุคลากรที่รับผิดชอบในการดำเนินงาน จะเป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
ซึ่งชุมชนเลือกกันเอง มีทั้งหมด 15 คน คิดว่าเพียงพอไม่มีปัญหา และกรรมการกองทุนหมู่บ้านระดับ
อำเภอ มีความสามารถ ตั้งใจทำงาน เจริญญีกมีความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์และเคยทำงานที่กองทุน
นี้สามารถดำเนินการได้ดี
3. ด้านงบประมาณ คิดว่ามีงบประมาณค่อนข้างเพียงพอในการดำเนินงาน
4. การบริหารจัดการ เรื่องการบริหารจัดการ กรรมการกองทุนหมู่บ้านจะบริหารจัดการ
กันเอง ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่จะให้ชุมชนทำการบริหารกองทุนนี้ด้วยตนเองอย่างอิสระ
แต่จะมีการประสานงานกันระหว่างกรรมการกองทุนเสมอจะช่วยเหลือและช่วยแก้ไขปัญหา เช่นการ
ทวงเงินสมาชิกที่ไม่ชำระเงินคืน ถ้ากรรมการกองทุนมีหนังสือเตือนแล้ว ยังไม่ยอมชำระเงิน
นายอำเภอก็จะไปช่วยแก้ปัญหา
5. กฎหมายและระเบียบ เห็นว่ายังไม่มียกปัญหาที่ต้องแก้ไข

ด้านการจัดองค์กร

การพิจารณารับสมัคร การพิจารณาการกู้ยืม การชำระเงินคืน การทำบัญชีและการ
ตรวจสอบเงินกองทุน รวมถึงการประชาสัมพันธ์ พบว่ากรรมการกองทุน ทราบกระบวนการ
ดำเนินการเป็นอย่างดีแล้ว แต่ทางอำเภอจะจัดอบรมพัฒนากรรมการกองทุนอยู่เสมอ ในเรื่องการ
บริหารการเงิน การจัดทำบัญชีที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และนอกจากนั้นยังมีการประเมินผลและมี
การจัดประกวดกองทุนบริหารงานดีเด่นด้วย และที่สำคัญมีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดูแลและเป็นที่
ปรึกษากองทุนหมู่บ้าน มีการสร้างโครงสร้างการบริหารงานกองทุนที่ชัดเจน

ด้านการอำนวยการ

1. กองทุนหมู่บ้าน เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียน สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้าง
รายได้ให้แก่ ชุมชนนั้น มีความเห็นว่าขณะนี้ชาวบ้านมักจะใช้เงินผิดประเภท ไม่เป็นไปตาม

วัตถุประสงค์ที่ขอกู้เงิน ในกรณีการช่วยสร้างงาน สร้างอาชีพ จึงยังไม่ชัดเจน เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่มีความรู้ไม่เพียงพอ วิธีแก้ไขคือขณะนี้ได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปช่วยฝึกอบรมอาชีพให้ชาวบ้านเพิ่มเติมแล้ว

2. คณะกรรมการกองทุนส่วนใหญ่ สามารถบริหารงานได้ดี มีประสิทธิภาพ
3. การจ้างวิชาชีพทางด้านบัญชี ให้มาดำเนินการจัดทำบัญชีให้กองทุนหมู่บ้าน และให้ชาวบ้านช่วยกันดูแล จัดทำบัญชีให้ทั้ง 6 กองทุน เพราะการเงินจะอยู่ได้ ระบบบัญชีต้องดี
4. ควรส่งเสริมการจัดเวทีประชาคมอย่างจริงจัง เพื่อให้ชาวบ้านรับรู้ปัญหา และรู้จักคิดให้เป็นระบบ

ด้านการควบคุม

1. การพิจารณารับสมัคร เป็นไปตามข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน ผู้สมัครเป็นสมาชิกต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนครบ 1 ปี แต่ถ้าเป็นสมาชิกแล้วลาออก จะมาสมัครสมาชิกใหม่อีกต้องลาออกไปแล้วครบ 2 ปี ข้อบังคับนี้จะอ่านให้สมาชิกฟังทุกข้อ

2. การพิจารณาการกู้ยืม กรรมการกองทุนจะพิจารณาการกู้ยืมเงิน โดยจะพิจารณาวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม และจะให้เป็นธรรม เพราะกรรมการกองทุนรู้จักสมาชิกทุกคนดี เนื่องจากชุมชนนี้ไม่ใช่ชุมชนอุตสาหกรรม ดังนั้นจะอยู่กันแบบญาติพี่น้องจะพยายามช่วยเหลือให้สร้างอาชีพ

3. การชำระเงินคืน กำหนดให้ชำระเงินคืน โดยคณะกรรมการกองทุน จะกำหนดระยะเวลาคืนเงินตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้เงิน ถ้ากู้เพื่อไปทำการค้าขายจะกำหนดให้ชำระทุกเดือน เพราะมีเงินหมุนเวียน แต่ถ้ากู้เงินเพื่อซื้อปุ๋ยใส่พืชผล ก็ต้องกำหนดระยะเวลาการชำระหนี้ให้ห่างออกไปเป็น 3 เดือน หรือ 6 เดือน

กองทุนหมู่บ้าน ต้องการให้กองทุนแห่งชาติ จัดทำระบบบัญชีมาตรฐานพร้อม Program การจัดเก็บข้อมูลตามที่ทางราชการต้องการ และสามารถประมวลผลข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ได้ (ระบบนี้ไม่ใช่ระบบบัญชีอย่างเดียวแต่เป็นสถิติข้อมูลของสมาชิกกองทุนด้วย) ลงในแผ่นดิสก์ แล้วจัดส่งให้กองทุนหมู่บ้าน พร้อมทั้งคู่มือการใช้ระบบว่าระบบนี้ใช้อย่างไร เพื่อให้กองทุนนำไปใช้ให้เป็นระบบบัญชีเดียวกันทั่วประเทศ เพราะขณะนี้กองทุนทุกแห่งมีเงินสามารถซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ได้ วิธีดำเนินการ ระบบบัญชีกองทุนเป็นเพียงระบบเล็กๆ ถ้ากองทุนแห่งชาติจะจ้างบริษัทเอกชนจัดทำระบบบัญชีให้ก็ใช้เงินไม่มากดีกว่าใช้เงินไปจัดอบรมคณะกรรมการกองทุนเรื่องการทำบัญชี ซึ่งใช้งบประมาณจำนวนมาก แล้วไม่ได้ผล กองทุนต่าง ๆ ก็ทำบัญชีไปคนละทิศละทางเหมือนเดิมการเพิ่มงานให้

อภิปรายผล

สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ เขียวลักษณ์ แกมศิริ. (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาปรากฏดังนี้ 1) สมาชิกกองทุนหมู่บ้านโดยรวมและจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก แตกต่างจากเรื่องศิลป์ ภูแก้ว.(2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกศรีทองหลาง ตำบลโคกสีทองหลาง อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า 1) ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกศรีทองหลาง ตำบลโคกสีทองหลาง อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการวางแผน พบว่า นโยบายกองทุนหมู่บ้านเป็นนโยบายที่รัฐบาล ที่ต้องการช่วยเหลือประชาชนผู้ยากจนอย่างแท้จริง และคิดว่าสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจระดับรากหญ้าได้ บุคลากรที่รับผิดชอบในการดำเนินงาน จะเป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้านซึ่งชุมชนเลือกกันเอง กรรมการกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอ มีความสามารถ ตั้งใจทำงาน เหนียวแน่นมีความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์และเคยทำงานที่กองทุนนี้สามารถดำเนินการได้ตั้งงบประมาณค่อนข้างเพียงพอในการดำเนินงาน การบริหารจัดการ กรรมการกองทุนหมู่บ้านจะบริหารจัดการกันเอง ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่จะให้ชุมชนทำการบริหารกองทุนนี้ด้วยตนเองอย่างอิสระ แต่จะมีการประสานงานกันระหว่างกรรมการกองทุนเสมอจะช่วยเหลือและช่วยแก้ไขปัญหา เช่นการทวงเงินสมาชิกที่ไม่ชำระเงินคืน ถ้ากรรมการกองทุนมีหนังสือเตือนแล้ว ยังไม่ยอมชำระเงิน นายอำเภอก็จะไปช่วยแก้ไขปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับ ราศี พันธนา.(2546:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านวัดศรีโคมคำพะเยา : กรณีศึกษา เฉพาะกองทุนหมู่บ้านวัดศรีโคมคำพะเยา ต.เวียง อ.เมือง จ.พะเยา ผลการศึกษารูปได้ว่าทำให้บุคลากรของกองทุนหมู่บ้าน ได้มีส่วนร่วมในการการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านมากขึ้น อันเป็นผลดีต่อการพัฒนา ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง และเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการหาแนวทางแก้ไข ทำให้เกิดการบันทึกหลักการทางวิชาการ เรื่องการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน อันจะเป็นข้อมูลวิชาการแก่ผู้สนใจศึกษาค้นคว้า สมาชิกมีความพึงพอใจต่อคณะกรรมการกองทุน และคณะกรรมการกองทุนมีความสามัคคีกัน

ด้านการจัดองค์กร พบว่า การพิจารณารับสมัคร การพิจารณาการกู้ยืม การชำระเงินคืน การทำบัญชีและการตรวจสอบเงินกองทุน รวมถึงการประชุมสัมพันธ์ เห็นว่ากรรมการกองทุน ทราบ

กระบวนการดำเนินการเป็นอย่างดีแล้ว แต่ทางอำเภอจะจัดอบรมพัฒนากิจกรรมการกองทุนอยู่เสมอ ในเรื่องการบริหารการเงิน การจัดทำบัญชีที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และนอกจากนั้นยังมีการประเมินผลและมีการจัดประกวดกองทุนบริหารงานดีเด่นด้วย และที่สำคัญมีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดูแลและเป็นที่ปรึกษากองทุนหมู่บ้าน มีการสร้างโครงสร้างการบริหารงานกองทุนที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ ธนบดี พรหมจันทร์ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน เทศบาลตำบลปากบาง อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านทุกกองทุน ใช้ระเบียบข้อบังคับของกองทุนเป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการ ที่ทำการกองทุนมี 2 แบบ คือใช้บ้านของคณะกรรมการหมู่บ้านและศาลาหมู่บ้าน การแต่งตั้งบุคคลเป็นที่ปรึกษาช่วยเหลือบริหารจัดการ พบว่ามีเพียงกองทุนเดียวในส่วนของวางแผนและการบริหารจัดการตามแผนที่กำหนดไว้พบว่ามี 5 กองทุน มีการประชุมสามัญประจำปีละ 1 ครั้ง ประมาณสิ้นเดือนธันวาคม ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนส่วนใหญ่เกิดจากคณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องของการจัดทำบัญชี ขาดการควบคุมการใช้จ่ายเงิน ขาดการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในกองทุน ส่วนสมาชิกกองทุนขาดทักษะทั้งการประกอบอาชีพที่หลากหลาย และขาดความรู้เรื่องระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านทำให้มีปัญหาในเรื่องของการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ

ด้านการอำนวยความสะดวก พบว่า กองทุนหมู่บ้าน เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียน สามารถสร้างงานสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ ชุมชนนั้น มีความเห็นว่าขณะนี้ชาวบ้านมักจะใช้เงินผิดประเภท ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้เงิน ในกรณีการช่วยสร้างงาน สร้างอาชีพ จึงยังไม่ชัดเจน อาจเนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่มีความรู้ไม่เพียงพอ วิธีแก้ไขคือขณะนี้ได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปช่วยฝึกอบรมอาชีพให้ชาวบ้านเพิ่มเติมแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับ เรื่องศิลป์ ภูแก้ว.(2554:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกศรีทองหลาง ตำบลโคกสีทองหลาง อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า 1) ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกศรีทองหลาง ตำบลโคกสีทองหลาง อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง 2) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกศรีทองหลาง ตำบลโคกสีทองหลาง อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ควรมีการกำหนดแผนการส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้ชัดเจน ควรมีการจัดบอร์ดแนะนำคณะกรรมการกองทุนและหน้าที่ความรับผิดชอบ ควรมีการยืดอายุเวลาการชำระคืนเงินกู้ให้เหมาะสม ควรมีการฝึกสมาชิกในการประกอบอาชีพเสริม และควรมีการกำหนดแนวทางการลงโทษผู้ค้างชำระเงินกู้อย่างจริงจัง

ด้านการควบคุม พบว่า การพิจารณารับสมาชิก เป็นไปตามข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน ผู้สมัครเป็นสมาชิกต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนครบ 1 ปี แต่ถ้าเป็นสมาชิกแล้วลาออก จะมาสมัครสมาชิกใหม่อีกต้องลาออกไปแล้วครบ 2 ปี ข้อบังคับนี้จะอ่านให้สมาชิกฟังทุกข้อ การพิจารณาการกู้ยืม กรรมการกองทุนจะพิจารณาการกู้ยืมเงิน โดยจะพิจารณาวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม และจะให้ความเป็นธรรม เพราะกรรมการกองทุนรู้จักสมาชิกทุกคนดี เนื่องจากชุมชนนี้ไม่ใช่ชุมชนอุตสาหกรรม ดังนั้นจะอยู่กันแบบญาติพี่น้องจะพยายามช่วยเหลือให้สร้างอาชีพ การชำระเงินคืน กำหนดให้ชำระเงินคืน

โดยคณะกรรมการกองทุน จะกำหนดระยะเวลาคืนเงินตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้เงิน ถ้ากู้เพื่อไปทำการค้าขายจะกำหนดให้ชำระทุกเดือน เพราะมีเงินหมุนเวียน แต่ถ้ากู้เงินเพื่อซื้อปุ๋ยใส่พืชผล ก็ต้องกำหนดระยะเวลาการชำระหนี้ให้ห่างออกไปเป็น 3 เดือน หรือ 6 เดือน เพราะต้องรอให้พืชผลมีผลผลิตก่อนและในสัญญาจะกำหนดระยะเวลาการชำระหนี้ไว้ด้วย การติดตามชำระเงินคืน จะมีวิธีดำเนินการเป็นขั้นตอนเหรียญจะแจ้งวันชำระเงินคืนให้ทราบเดือนด้วยจากแจ้งผู้ค้าประกันให้ติดตาม เดือนที่ 2 ยังไม่ชำระจะเตือนเป็นหนังสือ เดือนที่ 3 ยังไม่ชำระจะแจ้งนายอำเภอ และไปเจรจากับอำเภอ ดังนั้นจึงไม่มีปัญหาเรื่องการติดตามหนี้สินการทำบัญชีและการตรวจสอบเงินกองทุน ในระยะเริ่มแรกเจ้าหน้าที่กองทุนแห่งชาติกำหนดให้ทำบัญชี 2 ระบบ คือ ระบบของกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และระบบของธนาคารออมสิน โดยให้หมู่บ้านเลือกใช้ว่าจะใช้ระบบไหน ปรากฏว่าไม่มีหมู่บ้านใดเลือกใช้ระบบของกระทรวงการคลัง และกองทุนก็มีเพียง 1 ล้านบาท ปัจจุบันระบบของธนาคารออมสินที่ทำอยู่ทุกแห่ง ก็ทำไม่เหมือนกันไม่ถูกต้องเกิดปัญหามาก จึงมีความจำเป็นต้องสร้างระบบบัญชีให้เป็นระบบเดียวกัน

กองทุนหมู่บ้าน ต้องการให้กองทุนแห่งชาติ จัดทำระบบบัญชีมาตรฐานพร้อม Program การจัดเก็บข้อมูลตามที่ทางราชการต้องการ และสามารถประมวลผลข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ได้ (ระบบนี้ไม่ใช่ระบบบัญชีอย่างเดียวแต่เป็นสถิติข้อมูลของสมาชิกกองทุนด้วย) ลงในแผ่นดิสก์ แล้วจัดส่งให้กองทุนหมู่บ้าน พร้อมทั้งคู่มือการใช้ระบบว่าระบบนี้ใช้อย่างไร เพื่อให้กองทุนนำไปใช้ได้ เป็นระบบบัญชีเดียวกันทั่วประเทศ เพราะขณะนี้กองทุนทุกแห่งมีเงินสามารถซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ได้ วิธีดำเนินการ ระบบบัญชีกองทุนเป็นเพียงระบบเล็กๆ ถ้ากองทุนแห่งชาติจะจ้างบริษัทเอกชนจัดทำระบบบัญชีให้ก็ใช้เงินไม่มากดีกว่าใช้เงินไปจัดอบรมคณะกรรมการกองทุนเรื่องการทำบัญชี ซึ่งใช้งบประมาณจำนวนมาก แล้วไม่ได้ผล กองทุนต่าง ๆ ก็ทำบัญชีไปคนละทิศละทางเหมือนเดิม การเพิ่มงานให้ ซึ่งสอดคล้องกับ วีระพงษ์ เอ่งฉ้วน (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้าน สมิหลา ตำบลแหลมสั๊ก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านบ้านสมิหลา ตำบลแหลมสั๊ก อำเภออ่าวลึก จังหวัด

กระบี่ มีความรู้ความเข้าใจ ในการบริหารกองทุนหมู่บ้านเป็นอย่างดี การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านมีการวางแผน การบริหารจัดการกองทุนเพื่อให้กองทุนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ มีการจัดองค์การ ให้กรรมการเข้าใจภารกิจและวัตถุประสงค์ มีการบริหารงานบุคคล การมอบหมายงานให้เหมาะสม

การอำนวยการในการกู้ยืมเงินจนถึงการอนุมัติ การประสานงานเป็นการเชื่อมโยงของงานแต่ละฝ่ายเข้าด้วยกันเพื่อลดขั้นตอนการทำงานไม่ให้ยุ่งยาก การรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นการรายงานของการปฏิบัติของฝ่ายต่างๆ การงบประมาณ มีการป้องกันความสูญเสียในการปล่อยเงินกู้ จุดเด่นของการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านคือคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใสในการทำงาน สมาชิกกองทุนมีความเชื่อมั่น ปัญหาและอุปสรรค ด้านการดำเนินงาน มีสมาชิกไม่ค่อยเข้าร่วมประชุม ขาดการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การรับรู้ข้อมูลข่าวสารปัญหาด้านงบประมาณ งบประมาณไม่เพียงพอต่อจำนวนประชากรที่ขอกู้ ต้องหาจากแหล่ง สถาบันการเงินอื่น ปัญหาด้านบุคคล คณะกรรมการกองทุนมีความตั้งใจในการทำงาน เป็นคนที่มีความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใสในการทำงาน สามารถตรวจสอบได้ จึงเป็นทุนที่มีความเข้มแข็ง ข้อเสนอแนะคนในชุมชนต้องมีความตระหนักและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

ด้านการวางแผน

1. ในการประชุมสมาชิกมีส่วนร่วมน้อยบางส่วนไม่เข้าร่วมประชุม
2. มีการวางแผนเพิ่มทุนให้กับสมาชิกได้กู้ยืมมากขึ้นโดยมีการประชุมวางแผน

ร่วมกับสมาชิก

3. มีการวางแผนการคืนเงินกู้ และดอกเบี้ยเมื่อครบกำหนด
4. ในแต่ละปีถ้าถึงวันครบกำหนดชำระหนี้ทางคณะกรรมการควรจะมีการประชาสัมพันธ์ ให้แก่สมาชิกทราบล่วงหน้าประมาณ 1 เดือน
5. ต้องการให้มีการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบประเมินผลอย่างโปร่งใส

ด้านการจัดองค์การ

1. มีการจัดโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบของคณะกรรมการชัดเจนเหมาะสม
2. มีการขอคำแนะนำจากพัฒนาชุมชนอำเภอเป็นประจำ
3. มีการจัดตั้งกรรมการที่ปรึกษาไม่ชัดเจน

4. มีการจัดการการบริหารจัดการด้านเงินสวัสดิการต่างๆอย่างเป็นระบบ
5. ในทุกๆ 2 ปีจะมีการเปลี่ยนคณะกรรมการออก 5 คนจากที่มีอยู่ทั้งหมด 11 คน
6. อยากให้มีสถานที่จัดทำกองทุนส่วนกลางอย่างเป็นสัดส่วนสามารถติดต่อได้

สะดวกสบาย

ด้านการอำนวยความสะดวก

1. ทราบผลการอนุมัติเร็ว สะดวกแก่สมาชิกและแจ้งข่าวสารให้สมาชิกทราบอย่างทั่วถึง
2. อำนาจความสะดวกสบายให้กับสมาชิกเป็นอย่างดีในทุกเรื่องเมื่อสมาชิกมีปัญหา
3. คณะกรรมการจัดให้มีความสะดวกสบายแก่สมาชิกให้สมาชิกเข้าถึงแหล่งเงินทุนอย่างถูกต้อง
4. สมาชิกทุกคนสามารถออกความคิดเห็นให้กรรมการทราบได้
5. กรรมการจะมีหน้าที่ดูแลสมาชิกทุกครั้งที่มาทำสัญญาเงินกู้

ด้านการควบคุม

1. การควบคุมเงินกู้ยังไม่ดีพอ เนื่องจากสมาชิกบางส่วนส่งเงินคืนช้าเกินกำหนดมาก
2. ควบคุมสมาชิกไม่ให้กู้เงินตามระเบียบกำหนดไว้สมาชิกทำตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด
3. แต่แต่ละปีจะมีการกำหนดการชำระหนี้และกรรมการจะเป็นผู้พิจารณาว่าจะให้สมาชิกแต่ละคนกู้ได้คนละเท่าใด
4. มีกรรมการส่วนกลางตรวจสอบให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและมีผู้เชี่ยวชาญคอยให้คำปรึกษา

บรรณานุกรม

- กลม อัญชันภาติ. (2546). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ธนาคารพิมพ์
- กรมการพัฒนาชุมชน. (2547). ชุมชนพัฒนาตามนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2552). **สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน. คู่มือการจัดตั้งและพัฒนาเครือข่ายกองทุนชุมชน.** กรุงเทพมหานคร : ลิโอ แลนเซ็ท จำกัด.
- กัมปนาท พรหมวินิจ และคณะ. (2558). **นโยบายการพัฒนาชุมชนตามนางทางปรัชญาพอเพียงไปปฏิบัติของเทศบาลในภาคตะวันออก.** วารสารการเมืองการปกครอง. มหาสารคาม:อภิชาติการพิมพ์.
- กิตติพร เชื้อวีระชน. (2550). **การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลกำแพงดิน อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร. การค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง** ห้องต้นวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ,สำนักงาน. (2544). **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติและแก้ไข (ฉบับที่ 2).** กรุงเทพฯ : สหพัฒนา.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. (2547). **คู่มือการประเมินศักยภาพเพื่อพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.** กรุงเทพฯ : เซเวนพรีนติ้งกรุ๊ป.
- จักรกฤษณ์ เขียนทอง. (2551). **ประสิทธิผลการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง: กรณีศึกษาเขตอำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจ** มหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชนบดี พรหมจันทร์. (2553). **การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลปากบาง อำเภอพรหมบุรี จ.สิงห์บุรี. การค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น** วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชุมพล จันปุ่ม. (2546). **ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เขตอำเภอกักตี่ชุมพล จังหวัดชัยภูมิ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ** ปร.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ตุลา มหาสุรฉัตร. (2545). **หลักการจัดการ หลักการบริหาร.** กรุงเทพฯ : ธนรัชการพิมพ์.
- ธงชัย สภานุชาติ. (2542). **การบริหารองค์การพัฒนาเอกชน.** กรุงเทพฯ: มูลนิธิพัฒนาสุขภาพสังคม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น.** กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญเรือน แยมกลีบ. (2545). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน: ศึกษากรณี จังหวัดชลบุรี. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปร.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.**
- ประจักษ์ ผลเรือง. (2546). **การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน. การศึกษาค้นคว้าอิสระ** ร.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พระวิชัย จันทร์อยู่จริง. (2547). ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตำบลโคกवान อำเภอละหาน จังหวัดบุรีรัมย์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปร.ม.

มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เขาวลัษณ์ แถมศิริ.(2546). การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย

จ.มหาสารคาม.การค้นคว้าอิสระ ปร.ม. สาขาวิชานโยบายสาธารณะ: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. (2531). การพัฒนาชนบทไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2549). แนวคิดทางรัฐประศาสนศาสตร์ การประยุกต์และการพัฒนา. กรุงเทพฯ: พอเพชรพลับลิขซึ่งเฮ้าส์.

วิรัชพงษ์ เสือหาญ. (2554). ปัจจัยความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้าน บ้านป่อสวาย อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี.การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปร.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วีระพงษ์เอ่งฉ้วน. (2553). การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านสมิหลัง ตำบลแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่.วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทั่วไป:มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุรพรรณ น้อยสุวรรณ. (2547). การบริหารกองทุนหมู่บ้าน บ้านหนองแวง หมู่ที่ 1 ตำบลหนองแวง อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปร.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุดใจ มาสุข. (2546). การศึกษาการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน บ้านไผ่ทอง หมู่ที่15 ตำบลหุบ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปร.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อนิรุทธิ์ รัตนวิจิตร. (2551).ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านในเขต ตำบลวังจันทร์อำเภอวังจันทร์จังหวัดระยอง. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปร.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

Yamane, Taro. (1973). *Statistic and Introductory Analysis*. 3rd ed. New York: Harper & Row.

Gustavo W. (1992). *The meaning of Participation*.Colombia: Habinet.